

ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Припремио: проф. др Миле Дмичић

ЗАКОН О ПОРЕЗИМА НА ИМОВИНУ И ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗИМА НА ИМОВИНУ

Имајући у виду да у Уставу не постоје ограничења за законодавца у погледу уређивања пореског система, Суд је оцијенио да су оспорена законска рјешења о одређивању предмета опорезивања у оквиру одговарајуће врсте пореза донесена у оквиру овлашћења законодавца да уређује порески систем, те да је прописивање пореских ослобођења ствар пореске политике изражене одговарајућим законом и у функцији је остваривања одређених циљева ове политике.

Из образложења

У поступку оцјењивања уставности оспорених одредби члана 15. тачка 1. Закона о порезима на имовину и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о порезима на имовину, Суд је имао у виду да је чланом 10. Устава Републике Српске утврђено да су грађани равноправни у слободама, правима и дужностима, једнаки пред законом и уживају исту правну заштиту без обзира на расу, пол, језик, националну припадност, вјероисповијест, социјално поријекло, рођење, образовање, имовно стање, политичко и друго увјерење, друштвени положај или друго лично својство. Поред тога, Суд је имао у виду одредбу члана 63. Устава, према којој је обавеза плаћања пореза и других дацбина општа и утвђује се према економској снази обвезника, те

тачку 7. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којом је утврђено овлашћење Републике да уређује, поред осталог, и порески систем.

Полазећи од наведених одредаба Устава, Суд је оцијенио да су оспорена законска рјешења донесена у оквиру овлашћења законодавца да уређује порески систем. По оцјени Суда, у Уставу не постоје ограничења за законодавца у погледу уређивања пореског система, под којим се подразумијева и одређивање предмета опорезивања у оквиру одговарајуће врсте пореза. Поред тога, Суд је утврдио да начело из члана 10. Устава у пореској области подразумијева једнаке правне ситуације које подлијежу или не подлијежу опорезивању одређеном врстом пореза. Прописивање пореских ослобођења ствар је пореске политике изражене одговарајућим законом и у функцији је остваривања одређених циљева ове политике. С обзиром на то да се оспореним одредбама Закона о порезима на имовину не доводи у питање Уставом гарантовано начело једнакости грађана, Суд је одлучио да не прихвати иницијативу за оцјену уставности оспорених законских одредби.

Према члану 115. Устава Републике Српске, Уставни суд није надлежан да оцјењује цјелисходност законских рјешења, правилност њихове примјене, нити међусобну сагласност оспореног закона са Законом о порезу на додатну вриједност који је донесен на нивоу Босне и Херцеговине.

Имајући у виду да је у току поступка пред овим Судом ступио на снагу Закон о порезу на непокретности („Службени гласник Републике Српске“, бр. 110/08), који се, сагласно члану 22, примјењује од 1. јануара 2010. године, те да почетком примјене, према члану 21. престаје да важи Закон о порезима на имовину („Службени гласник Републике Српске“, бр. 51/01 и 53/07), Суд је уставност оспорених одредби члана 15. тачка 1. Закона о порезима на имовину и члана 1. Закона о измјенама и допунама Закона о порезима на имовину цијенио у вријеме њиховог важења.

(Рјешење У -32/08 од 27. јануар 2010. године)

ЗАКОН О СПРЕЧАВАЊУ СУКОБА ИНТЕРЕСА У
ОРГАНИМА ВЛАСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Одредбе којима се прописује поступак примања и располагања поклоном, према мишљењу Уставног суда, не представљају легализацију корупције, односно злоупотребу јавног положаја ради остваривања приватне користи, јер је очигледно да оспорене одредбе, као и Закон у цјелини, представљају допринос спречавању остваривања приватних интереса на штету јавних.

Из образложења

У поступку оцјењивања уставности оспореног члана Закона, Суд је имао у виду сљедеће одредбе Устава Републике Српске:

- члан 5, алинеја 1, којим је утврђено да се уставно уређење темељи на гарантовању и заштити људских слобода и права у складу са међународним стандардима,

- члана 10, којим је, поред осталог, утврђена равноправност грађана Републике Српске у слободама, правима и дужностима и једнакост пред законом и

- тач. 10. и 18. члана 68, који је замијењен Амандманом XXXII, а којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује организацију, надлежности и рад државних органа и друге односе од интереса за Републику, у складу са Уставом.

На основу наведених уставних одредаба, Суд је утврдио да су Законом о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске, у складу са наведеним уставним овлашћењем, прописане посебне обавезе изабраних представника, носилаца извршних функција и савјетника у органима власти Републике Српске и јединица локалне самоуправе у обављању јавне функције, а у циљу спречавања сукоба интереса. Тако су, поред осталих посебних обавеза, прописане и обавезе наведених лица као прималаца поклона, што, по оцјени Суда, такође није супротно

наведеним уставним одредбама. Наиме, прописани начин примања и прописана обавеза поступања са поклоном за који примаоци немају и не очекују накнаду, по оцјени Суда, не може бити штетна ни за развој правне државе, а ни за успостављање једнакости свих пред законом, како је наведено у иницијативи. Овакво прописивање, по оцјени Суда, произилази и из евидентне потребе спречавања сукоба интереса лица која обављају јавне функције, а који, према дефиницији из члана 2. истог закона, постоји у ситуацијама у којима изабрани представник, носилац извршне функције или савјетник има приватни интерес који је такав да може утицати, или изгледа да може утицати, на непристрасно и објективно вршење његове дужности, а приватни интерес ових лица укључује било коју предност за њега или његову породицу и друга лица или организације са којима је он имао или има пословне, политичке и друге везе. Дакле, неспорно је да се прописивање поступка примања поклона, као и начина поступања са поклоном за који се не очекује противуслуга, односно који је чин добротинства и дарожљивости поклонодавца, не може сматрати угрожавањем права и слобода човјека и његове личности. Такође, Суд је оцијенио неоснованом и тврдњу даваоца иницијативе да се оспореним одредбама легализује корупција, односно злоупотребљава јавни положај ради остваривања приватне користи, јер је очигледно да оспорене одредбе овог закона, као и Закон у цјелини, представљају допринос спречавању остваривања приватних интереса, на штету јавних.

С обзиром на наведено Суд је оцијенио да прописивање поступка примања и располагања поклоном, као механизма спречавања и санкционисања сукоба интереса у органима власти Републике Српске, као што је прописано у оспореним одредбама члана 11. Закона о спречавању сукоба интереса у органима власти Републике Српске, није у несагласности са Уставом Републике Српске.

(Рјешење У -45/08 од 19. фебруара 2010. године)

ЗАКОН О ЗЕМЉИШНИМ КЊИГАМА РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ, ЗАКОН О СУДОВИМА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И
ЗАКОН О ВИСОКОМ СУДСКОМ И ТУЖИЛАЧКОМ
САВЈЕТУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Давањем овлашћења земљишнокњижним референтима да самостално поступају у земљишнокњижном поступку и одлучују о упису у земљишну књигу законодавац је прекорачио границе својих уставних овлашћења и повриједио члан 125. Устава Републике Српске.

Уставни суд према члану 115. Устава, није надлежан да оцјењује међусобну сагласност одредаба два закона.

Из образложења

У поступку оцјењивања уставности оспорених одредби Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/03, 46/04 и 109/05), Суд је имао у виду тачку 6. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којом је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине. Такође Суд је имао у виду и одредбу члана 122. Устава Републике Српске, према којој се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују законом. Поред тога, Суд је имао у виду и одредбе члана 125. Устава, којима је утврђено да Суд суди у вијећу (став 1), да се законом уређује у којим стварима суди судија појединац (став 2), да у суђењу учествују и судије поротници на начин утврђен законом (став 3), те да се законом може прописати да у одређеним судовима и у одређеним стварима у суђењу учествују само судије (став 4).

Сходно наведеним уставним овлашћењима, по оцјени Суда, Народна скупштина донијела је Закон о земљишним књигама, којим уређује вођење, одржавање и успостављање земљишних књига, као и упис некретнина и права на некретнинама у земљишне књиге Републике Српске. Овим законом је, између ос-

талог, прописано да су стварно надлежни за вођење земљишних књига судови одређени законом (члан 11. став 1), као и да је за вођење земљишних књига надлежан онај суд на чијем се подручју налази некретнина (члан 12). Уз то, одредбом члана 14. став 1. овог закона прописано је да земљишне књиге у стварно и мјесно надлежним судовима воде посебне земљишнокњижне канцеларије, те да се надлежни службеник за вођење земљишних књига назива земљишнокњижни референт и тај референт поступа под надзором земљишнокњижног судије (члан 14. став 4).

Међутим, Суд је утврдио да је законодавац давањем овлашћења земљишнокњижним референтима да самостално поступају у земљишнокњижном поступку и одлучују о упису у земљишну књигу прекорачио границе својих уставних овлашћења и повриједио члан 125. Устава Републике Српске. Оваква оцјена Суда произилази, прије свега, из чињенице да је земљишна књига јавна књига и јавни регистар стварних права на некретнинама и других права која су законом предвиђена за упис, као и осталих законом предвиђених чињеница од значаја за правни промет, те да земљишнокњижни упис према Закону о земљишним књигама има конститутивни карактер, с обзиром на то да власништво и друга права на некретнинама настају тек уписом у земљишну књигу. Осим тога, према одредбама Закона о земљишним књигама, земљишнокњижни поступак строго је формалан, што се огледа у строгим правилима о форми и садржини земљишнокњижних поднесака, потпуној сагласности података из исправа са стањем у земљишној књизи и слично, а истовремено је и ванпарничан, с обзиром на то да се на питања која нису регулисана овим законом примјењују одговарајуће одредбе општег дијела Закона о ванпарничном поступку. Имајући у виду значај који има упис некретнина и права на некретнинама у земљишне књиге, то су, по оцјени Суда, управо и одређени судови, као независни и самостални органи за вођење земљишних књига. Самим тим, по оцјени Суда, земљишнокњижном референту не припада право да самостално одлучује, већ да само поступа под надзором земљишнокњижног судије.

Имајући и виду изложено Суд је оцијенио да оспорене одредбе члана 14. став 4, члана 31. у дијелу који гласи: “Упис се врши на основу рјешења о упису које доноси земљишнокњижни референт“, затим члана 43. ст. 1. те става 2. у дијелу који гласи: „земљишно књижни референт доноси рјешење о одбијању захтјева за упис ако:..“, и члана 69. став 1. тачка 1. и 2. Закона о земљишним књигама Републике Српске нису у сагласности са Уставом.

Према члану 115. Устава, Уставни суд није надлежан да оцјењује међусобну сагласност одредаба два закона, у овом случају оспорених одредаба Закона о земљишним књигама Републике Српске са одредбама члана 50. ст. 1. и 2. Закона о судовима Републике Српске, а нити са одредбама чл. 22. и 28. став 1. Закона о високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине, који је донесен на нивоу Босне и Херцеговине.

(Одлука У -76/07 од 19. фебруара 2010. године)

СТАТУТ ДРУШТВА ЗА УПРАВЉАЊЕ
ИНВЕСТИЦИОНИМ ФОНДОВИМА „ВАУЧЕРСКО
ИНВЕСТИЦИОНИ БИЗНИС“ А.Д. БАЊА ЛУКА,

ОДЛУКА О ИЗМЈЕНАМА УГОВОРА О ОСНИВАЊУ
АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА И

ОДЛУКА О ДАВАЊУ ОВЛАШЋЕЊА ПРЕДСЈЕДНИКУ
УПРАВНОГ ОДБОРА
ДРУШТВА

У случају када оспорени општи акт није објављен у одговарајућем службеном гласилу постоји повреда члана 109. став 1. Устава Републике Српске којим је прописано да општа правна акта ступају на снагу најраније осам дана од дана објављивања.

Уставни суд због ненадлежности не прихвата иницијативу за покретање поступка за оцјену уставности и законитости у случају када оспорени акт нема својство општег правног акта.

Из образложења

У поступку оцјењивања Одлуке о измјенама и допунама Статута Друштва за управљање инвестиционим фондовима „Ваучерско инвестициони бизнис“ а.д. Бања Лука од 21. априла 2008. године Суд је, прије свега, имао у виду одредбу члана 109. став 1. Устава Републике Српске, којом је утврђено да закони, други прописи и општа акта ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу. У конкретном случају, Суд је утврдио да оспорена одлука, иако има карактер општег правног акта одређеног привредног субјекта, не садржи одредбе којима се регулише њено објављивање и ступање на снагу. Исто тако, утврђено је да доносилац аката није пружио доказе да је оспорени акт објављен на одговарајући начин (на огласној табли).

С обзиром на то да се оспорени акт примјењивао и произвео правне посљедице иако није објављен, Суд је оцијенио да је у конкретном случају дошло до повреде уставног принципа из члана 109. Устава Републике Српске.

У погледу захтјева даваоца иницијативе за оцјену уставности и законитости Одлуке о измјенама уговора о оснивању акционарског друштва и Одлуке о давању овлашћења предсједнику Управног одбора Друштва број: 230/08 од 24. јула 2008. године, Суд је имао у виду одредбу члана 115. Устава Републике Српске, којом је утврђено да Уставни суд Републике Српске одлучује о сагласности закона са Уставом и о сагласности других прописа и општих аката са Уставом и законом.

Полазећи од наведене уставне одредбе, Суд је оцијенио да оспорена акта по својој садржини и предмету регулисања немају карактер општих аката, за које је, сагласно члану 115. Устава, обезбијеђена оцјена уставности и законитости у уставносудском поступку. Наиме, по оцјени Суда, оспорена одлука о измјенама уговора о оснивању акционарског друштва представља појединачни акт којим се прихвата измјена оснивачког акта који се исцрпљује једном примјеном односно уписом у регистар надлежног суда, док се Одлуком број 230/08 од 24. јула 2008. године, уређује статус поименично одређених лица у вези са обављањем послова руковођења, односно послова из надлежности директора Друштва.

Цијенећи да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздани основ за одлучивање, Суд је, у односу на оспорене измјене Статута, одлучио без доношења рјешења о покретању поступка, на основу члана 41. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“ број 54/05).

(Одлука У -52/08 од 24. марта 2010. године)

ПРЕСУДА ОСНОВНОГ СУДА У МОДРИЧИ
БРОЈ: 086-0-П-06-000 371 ОД 15. ЈУНА 2007. ГОДИНЕ И
РЈЕШЕЊЕ ОКРУЖНОГ СУДА У ДОБОЈУ
БРОЈ: 013-0-ГЖ-07-000 628 ОД 8. ОКТОБРА 2008. ГОДИНЕ

Уставни суд због ненадлежности у одлучивању не прихвата иницијативу у случају када оспорени акт и по форми и по садржини има карактер појединачног, а не општег правног аката.

Из образложења

Имајући у виду садржину, предмет регулисања и правну природу пресуде Основног суда у Модричи број: 086-0-П-06-000 371 од 15.06.2007. године и рјешења Округног суда у Добоју број: 013-0-Гж-07-000 628 од 08.10.2008. године, Суд је утврдио да оспорене одлуке немају карактер општег правног акта чију уставност и законитост, у смислу члана 115. Устава Републике Српске, оцјењује Уставни суд. У конкретном случају, ради се о актима коаи не садрже одредбе општег карактера, нити на општи начин уређују неке односе, већ о актима која се односе на индивидуално одређени субјекат и на конкретну првну ситуацију, односно на утврђивање права по основу радног односа. Дакле, ради се актима која по својој правној природи и садржају имају карактер појединачних аката, за чију контролу законитости је надлежан редовни, а не овај суд.

(Рјешење У -56/08 од 27. априла 2010. године)

ПРАВИЛНИК О УНУТРАШЊОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ И
СИСТЕМАТИЗАЦИЈИ РАДНИХ МЈЕСТА РЕПУБЛИЧКЕ
УПРАВЕ ЗА ГЕОДЕТСКЕ И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ
ПОСЛОВЕ, БАЊА ЛУКА БР. 21.01/052-32/08 ОД 30.
ЈАНУАРА 2008. ГОДИНЕ

С обзиром на то да је законска обавеза да се објављују прописи и друга акта која у оквиру своје надлежности доносе републичке управе и републичке управне организације, а да је оспорени подзаконски општи акт ступио на правну снагу без објављивања у службеном гласилу, Уставни суд је оцијенио да је тиме дошло до повреде члана 109. Устава Републике Српске.

Из образложења

Оспорени Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове бр. 21.01/052-32/08 од 30. јануара 2008. године донио је вршилац дужности директора ове управе на основу члана 31. Закона о административној служби у управи Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 16/02), члана 3. Уредбе о начелима за унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста у управи Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 1/03) и Уредбе о категоријама државних службеника у управи Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 29/03). Чланом 1. је прописано да се овим правилником утврђује: унутрашња организација Управе, организационе јединице и њихов дјелокруг рада, начин руковођења организационим јединицама и одговорност за рад тих организационих јединица, укупан број државних службеника и помоћно-техничког особља, назив, категорија и опис сваког радног мјеста, радна мјеста на која се запослени примају изузетно, без конкурса, у складу са посебном уредбом, радна мјеста на која се могу примити приправници, начин програмирања, планирања и извршавања послова Републичке управе за геодет-

ске и имовинско-правне послове и односи између основних и унутрашњих организационих јединица. У прелазним и завршним одредбама, чланом 130. ст. 1. и 2. овог правилника, прописано је да овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана давања сагласности Владе Републике Српске, а Одлука о давању сагласности ће се објавити у „Службеном гласнику Републике Српске“, као и то да ће се овај правилник доставити, ради објављивања на огласним таблама, свим организационим јединицама (секторима, одјељењима, одсјецима и подручним јединицама).

Према члану 115. ст. 1. и 2. Устава Републике Српске, Уставни суд одлучује о сагласности закона са Уставом и о сагласности других прописа и општих аката са Уставом и законом.

Суд је, имајући у виду општа обиљежја, као и садржај оспореног акта, оцијенио да се у конкретном случају ради о општем правном акту, за чију оцјену уставности и законитости је надлежан овај суд.

Одредбом члана 109. Устава Републике Српске прописано је да закони, други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако из нарочито оправданих разлога није предвиђено да раније ступе на снагу, а да се прије ступања на снагу објављују у одговарајућем службеном гласилу.

Одредбом члана 108. став 1. Закона о административној служби у управи Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 16/02, 62/02, 38/03, 42/04 и 49/06) прописано је да органи државне управе доносе правилнике, наредбе, упутства, рјешења и друга акта, у складу са законом. Исто тако, овај закон прописује да се правилником разрађују поједине одредбе закона и других прописа ради њиховог спровођења, те да се овај правни акт објављује у „Службеном гласнику Републике Српске“ (члан 109. ст. 1. и 5).

Законом о објављивању закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 67/05), поред осталог, прописано је да се у „Службеном гласнику Републике Српске“ објављују прописи и друга акта која у оквиру своје

надлежности доносе и републичке управе и републичке управне организације (члан 3).

Суд је утврдио да начин на који је оспореним чланом 130. став 1. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука одређено његово ступање на снагу није у сагласности са наведеним уставним и законским одредбама. Наиме, из ових одредаба произилази да је овај правилник морао да буде објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“, а како то није учињено, очигледно је да је дошло до повреде наведених уставних и законских одредаба.

У погледу навода доносиоца оспореног акта да је овај правилник објављен на огласним таблама свих организационих јединица ове управе, Суд је оцијенио да овакво објављивање није правно релевантно и да није могло да у конкретном случају исходи доношење другачије одлуке.

С обзиром на то да је у конкретном случају у току поступка правно стање потпуно утврђено и пружа поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 41. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 54/05), одлучио да оспорена одредба члана 130. став 1. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове Бања Лука, није у сагласности са Уставом и законом.

(Одлука У -1/09 од 23. јуна 2010. године)

ЗАКОН О НАСЉЕЂИВАЊУ

Законодавац је, уважавајући специфичност института насљеђивања, те имајући у виду потребу очувања правне сигурности и заштите стечених права, сходно разлозима цијелисходности, оспореном законском одредбом у складу са својим надлежностима уредио питање примјене прописа у области насљеђивања.

Из образложења

У поступку оцјењивања оспорених законских одредаба, Суд је имао у виду да се према члану 55. Устава, јемчи право насљеђивања у складу са законом, а да према тачкама 5. и 6. Амандмана XXXII на Устав, Република уређује и обезбјеђује, између осталог, остваривање и заштиту људских права и слобода и својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине. Поред тога, чланом 49. Устава утврђено да се слобода и права остварују, а дужности испуњавају непосредно на основу Устава, осим када је Уставом предвиђено да се услови за остваривање појединих од њих утврђују законом (став 1), те да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода само када је то неопходно за њихово остваривање (став 2).

Из наведених уставних одредаба произилази да се право на насљеђивање остварује у складу са законом, а не непосредно на основу Устава, те је законодавцу дато овлашћење да пропише услове и начин остваривања овог права. Сагласно томе, Законом о насљеђивању уређено је питање насљеђивања у Републици Српској, круг законских насљедника, насљеђивање на основу тестаментa, насљедно-правни уговори, прелазак заоставштине на насљеднике и друга питања која се тичу права насљеђивања. Између осталог, одредбама чланова 15. и 16. овог закона одређени су насљедници трећег насљедног реда. Тако је чланом 15. прописано да заоставштину умрлог који није оставио потомке, ни родитеље, нити су они оставили неког потомка, ни суружника, насљеђују његови дједови и бабе, те да једну половину

заоставштине наслеђују дјед и баба са очеве стране, а другу половину дјед и баба са мајчине стране. Према члану 16, дјед и баба исте лозе наслеђују на једнаке дијелове (став 1), ако је неки од предака једне лозе из става 1. овог члана умро прије оставиоца, дио заоставштине који би му припао да је надживио оставиоца наслеђују његова дјеца, по правилима која важе за случај када умрлог наслеђују његова дјеца (став 2), а у свему осталом за насљедно право дједа и бабе једне лозе и њихове дјеце важе правила по којима наслеђују родитељи оставиоцеви и њихова дјеца (став 3).

Право представљања дефинисано је у члану 10. овог закона, а састоји се у правилу према којем дио заоставштине који би припао раније умрлом дјетету да је надживјело оставиоца, наслеђују његова дјеца, унучад оставиоцева, на једнаке дијелове, а ако је неко од унучади умрло прије оставиоца, дио који би њему припао да је жив у тренутку смрти оставиоцеве наслеђују његова дјеца – праунучад оставиоцева, на једнаке дијелове и тако редом све, док има потомака оставиоцевих.

Из цитираних одредаба оспореног закона, по оцјени Суда, несумњиво произилази да се и у трећем насљедном реду право представљања примјењује неограничено, односно све док дјед и баба оставиоца имају директних потомака, тј. потомака у правој линији. У ситуацији када су дјед и/или баба (као потенцијални насљедници трећег насљедног реда) умрли прије оставиоца, оспорена одредба члана 16. став 2. јасно упућује на примјену правила која важе у случају када умрлог наслеђују његова дјеца. У том случају, како је већ наведено, примјењује се право представљања све док има потомака оставиоца. Аналогно томе, право представљања се и у трећем насљедном реду примјењује неограничено, односно, примјена овог принципа не завршава се на дјечи дједова и баба оставиоца, како то погрешно закључује давалац иницијативе. Поред тога, Суд сматра да се насљедници различитих насљедних редова, усљед различитог степена сродства са оставитељем, не налазе у истој правној ситуацији,

због чега се не могу упоређивати у погледу обима или домашаја права на наслеђивање.

Сагласно наведеном, Суд је оцијенио да оспореном одредбом члана 16. став 2. Закона о наслеђивању није нарушено начело равноправности грађана из члана 10. Устава на које указује давалац иницијативе.

Оцјењујући оспорени члан 171. став 1. предметног закона Суд је утврдио да је законодавац, сагласно напријед цитираним уставним овлашћењима, овом одредбом уредио питање примјене прописа на наслеђа која су отворена прије ступања на снагу овог закона. При томе је оспорену одредбу цијенио и у контексту осталих одредаба овог закона, јер се иста, с обзиром на предмет регулисања, не може посматрати изоловано. С тим у вези, Суд је имао у виду да је чланом 146. овог закона прописано да се смрћу лица отвара његово наслеђе, а чланом 153. да заоставштина умрлог лица прелази по сили закона на његове насљенике у тренутку његове смрти. У овим законским одредбама садржано је једно од основних начела наслеђивања, а то је да правне посљедице наслеђивања наступају по сили закона у тренутку смрти оставиоца, те је у том моменту одређен круг лица која су по важећем закону позвана на наслеђе, без обзира на то што оставински поступак није покренут. Због тога је законодавац, уважавајући ову специфичност института наслеђивања, те имајући у виду потребу очувања правне сигурности и заштите стечених права, оспореном одредбом члана 171. став 1. Закона о наслеђивању прописао да ће се наслеђа отворена прије ступања на снагу овог закона расправити по прописима који су важили до дана његовог ступања на снагу, дакле по прописима који су били на снази у вријеме наступања правних посљедица отварања наслеђа. Оваквим прописивањем, по оцјени Суда, није дошло до повреде уставних гаранција о равноправности грађана, јер је законодавац, сходно разлозима цјелисходности, поменутом законском одредбом уредио питање примјене прописа у области наслеђивања.

(Рјешење У -45/09 од 7. октобра 2010. године)

ЗАКОН О ШТРАЈКУ

Начин на који је законом уређено питање организованог прекида рада ствар је цјелисходне процјене законодавца и одражава политику у регулисању ових односа, те не доводи до повреде чланова 41. и 42. Устава, којима је гарантована слобода синдикалног организовања и дјеловања и право на штрајк. Оспорене одредбе су општег карактера и подједнако се односе на све субјекте који се налазе у истим правним ситуацијама, те обезбјеђују да сви синдикати, равноправно и под једнаким, законом прописаним условима, могу донијети одлуку о ступању у штрајк.

Из образложења

У поступку оцјењивања уставности оспорених одредаба члана 4. Закона о штрајку, Суд је, прије свега, имао у виду да је тачком 12. Амандмана XXXII на Устав, утврђено да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, радне односе, заштиту на раду и запошљавање, да према члану 42. Устава запослени имају право на штрајк под условима утврђеним законом, те да је чланом 49. став 2. Устава утврђено да се законом може прописати начин остваривања појединих права и слобода када је то неопходно за њихово остваривање. Поред тога, према члану 70. став 1. тачка 2. Устава, Народна скупштина доноси законе, друге прописе и општа акта. Сагласно наведеним уставним овлашћењима, а имајући у виду спроведену реформу радног законодавства, те неопходност усклађивања постојећих прописа из ове области са новим реформским рјешењима и институтима у области рада и запошљавања, законодавац је донио Закон о штрајку, којим је уређен поступак организованог прекида рада у којем радници могу да остваре заштиту професионалних, економских и социјалних права. Између осталог, оспореним одредбама члана 4. овог закона одређени су субјекти који су овлашћени да донесу одлуку о ступању у штрајк или штрајк упозорења код

послодавца, у грани или дјелатности или о ступању у генерални штрајк.

Из цитираних уставних одредаба произилази да је право на штрајк гарантовано као посебно право које уживају запослени, првенствено са циљем заштите професионалних, економских и социјалних интереса, а могу га користити на начин, у оквиру и границама прописаним законом. Дакле, искључиво је право законодавца да, уређујући поступак организованог прекида рада, пропише и субјекте који су овлашћени да донесу одлуку о ступању у штрајк. По оцјени Суда, начин на који је ово питање уређено одредбама члана 4. предметног закона ствар је цјелисходне процјене законодавца и одражава политику у регулисању ових односа, те не доводи до повреде чланова 41. и 42. Устава, којима је гарантована слобода синдикалног организовања и дјеловања и право на штрајк. Поред тога, оспорене одредбе су општег карактера и подједнако се односе на све субјекте који се налазе у истим правним ситуацијама, те обезбјеђују да сви синдикати, равноправно и под једнаким, законом прописаним условима, могу донијети одлуку о ступању у штрајк. Оваквим прописивањем, по оцјени Суда, предлагач није стваљен у неповољнији положај у остваривању права на штрајк у односу на остале синдикалне организације. Наиме, чињеница да предлагач није остварио статус репрезентативног већинског синдиката, због чега, према оспореном члану 4. предметног закона, није овлашћен за доношење одлуке о ступању у штрајк, улази у домен примјене закона, и не представља повреду уставног начела равноправности из члана 10. Устава.

Суд је такође оцијенио да члан 4. Закона о штрајку није у несагласности са чланом 2. став 1. Конвенције број 98. о примјени принципа права на организовање и колективно преговарање, коју је усвојила Међународна организација рада, а којим је прописано да организације радника и послодавца имају право на одговарајућу заштиту од свих поступака уплитања једних на рачун других, било директно, било преко њихових заступника или чланова, у погледу њиховог формирања, дјеловања или уп-

рављања. Наиме, имајући у виду предмет регулисања члана 4. оспореног закона, Суд је оцијенио да се поменута одредба ни директно, ни посредно не односи на питања која третира члан 2. став 1. Конвенције број 98. У погледу приговора Народне скупштине да се ова конвенција не примјењује у Босни и Херцеговини, јер није садржана у Уставу Босне и Херцеговине и Уставу Републике Српске, те није ратификована од стране Народне скупштине Републике Српске, Суд указује на чињеницу да је иста ратификована од стране ФНРЈ 1958. године, а да се у Босни и Херцеговини примјењује након извршене нотификације о сукцесији, прихватању или приступању на основу члана 1. I дио, став 4. тачка 6. Уредбе са законском снагом о преузимању и примјењивању савезних закона који се у Босни и Херцеговини примјењују као републички закони („Службени лист РБиХ“, бр. 2/92), тако да чини дио правног система ове државе.

У погледу навода да оспорена законска одредба није у сагласности са чланом 171. Закона о раду, Суд је утврдио да, према члану 115. Устава, није у његовој надлежности да оцјењује међусобну сагласност закона, јер се ради о прописима исте правне снаге, који су донесени од стране истог органа.

(Одлука У -29/09 од 10. новембра 2010. године)

УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ СУДСКИХ ОДЛУКА У
ВЕЗИ СА ПЛАЋАЊЕМ СУДСКИХ ТАКСА

Због тога што давалац иницијативе у остављеном року исту није допунио и отклонио њене недостатке, Уставни суд је, на основу члана 38. став 1. тачка 3 Закона о Уставном суду Републике Српске, одлучио да предметну иницијативу не прихвати.

Из образложења

Милорад Курица из Бање Луке дао је Уставном суду Републике Српске иницијативу за покретање поступка за оцјењивање уставности и законитости судских одлука у вези са плаћањем судских такса. У иницијативи се наводи да је давалац иницијативе ослобођен плаћања судске таксе у поступку покренутом, дана 18. новембра 1999. године, код Основног суда у Бањој Луци, те да је, након жалбе на пресуду донесену у том поступку, добио опомену за плаћање таксе, и да је жалба на исту, као недозвољена одбијена, као и жалба пореској управи. Затим, да је поднио тужбу Окружном тужилаштву Бања Лука против Министарства финансија – Пореска управа Бања Лука, након чега је, како се наводи, добио још двије опомене за плаћање таксе (за ревизију и за понављање поступка). Такође, истиче да је, дана 18. маја 2008. године, поново поднио захтјев за ослобађање плаћања таксе у истом предмету, пошто сматра да је ослобођен плаћања таксе у односу на цијели поступак, а не један поднесак. По мишљењу даваоца иницијативе, наведено поступање суда и тужилаштва је незаконито и тражи од Суда да у том погледу предузме одређене мјере.

С обзиром на то да је наведена иницијатива непотпуна и не садржи податке неопходне за вођење поступка пред Судом, односно који се општи акт оспорава, нити које су одредбе Устава Републике Српске повријеђене, у смислу члана 34. Закона о Уставном суду Републике Српске – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, бр. 54/05), од даваоца иницијативе.

цијативе затражено је да у остављеном року допуни иницијативу и отклони недостатке како би Суд могао да настави поступак. Такође је упозорен да Суд неће прихватити иницијативу уколико не поступи по наведеном.

Како давалац иницијативе у остављеном року није поступио по налогу Суда, односно није отклонио наведене недостатке, Суд је, на основу члана 38. став 1. тачка 3 Закона о Уставном суду Републике Српске – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, бр. 54/05), одлучио да не прихвати дату иницијативу.

(Рјешење У -23/09 од 10. децембра 2010. године)

ОПШТИ ОКВИРНИ СПОРАЗУМА ЗА МИР У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Уставни суд је, на основу члана 38. став 1. тачка 3. Закона о Уставном суду Републике Српске, одлучио да не прихвати дату иницијативу, јер давалац иницијативе у остављеном року није поступио по налогу Суда, односно није отклонио недостатке иницијативе.

Из образложења

С обзиром на то да је наведена иницијатива непотпуна и не садржи податке неопходне за вођење поступка пред Судом, од даваоца иницијативе дописом је затражено да, сагласно члану 34. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 29/94, 23/98, 97/04 и 54/05 – пречишћени текст), у остављеном року прецизира који општи акт оспорава, односно одредбу Устава Републике Српске која је повријеђена, број службеног гласила у којем је тај акт објављен, те наведе разлоге на којима заснива свој захтјев, као и друге податке од значаја за оцјењивање уставности и законитости. Такође је

упозорен да Суд неће прихватити иницијативу уколико не поступи по наведеном.

Како давалац иницијативе у остављеном року није поступио по налогу Суда, односно није отклонио наведене недостатке, Суд је, на основу члана 38. став 1. тачка 3. Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 29/94, 23/98, 97/04 и 54/05 – пречишћени текст), одлучио да не прихвати дату иницијативу.

(Рјешење У -30/09 од 10. децембра 2010. године)

ВИЈЕЋЕ ЗА ЗАШТИТУ ВИТАЛНОГ ИНТЕРЕСА
УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ПРИЈЕДЛОГ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ЛОКАЛНЕ
САМОУПРАВЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Утврђује се да Одлуком број: 01-1000/09, коју је Народна скупштина Републике Српске донијела на 31. сједници, одржаној 22. јуна 2009. године, није повријеђен витални национални интерес конститутивног бошњачког народа.

Нема повреде виталног националног интереса конститутивног народа у случају када оспорена одлука не садржи обавезујућу правну норму којом се конституишу или обезвређују одређена права, нити садржи правну санкцију за субјекте на које се односи, већ се њоме изражавају став и гледиште Народне скупштине Републике Српске о развоју и унапређењу одређене области.

Из образложења

Одлучујући о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је на сједници, одржаној 29. децембра 2009. године, донијело рјешење којим је утврђено да је прихватљив захтјев Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за покретање поступка за утврђивање постојања виталног национал-

ног интереса бошњачког народа у Одлуци број: 01-1000/09, коју је Народна скупштина Републике Српске донијела на 31. сједници, одржаној 22. јуна 2009. године. Наиме, Вијеће је у претходном поступку утврдило да су испуњене све процесне претпоставке за прихватљивост захтјева, цијенећи да је акт о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса Вијећу доставио председавајући Вијећа народа Републике Српске, да је Одлуку о покретању заштите виталног националног интереса бошњачког народа донијело једногласно свих шест присутних делегата Клуба делегата бошњачког народа, да се у Вијећу народа о захтјеву гласало по процедури за заштиту виталног интереса, али да није постигнута сагласност, те да Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа није постигла консензус поводом захтјева Клуба делегата бошњачког народа за утврђивање постојања виталног интереса бошњачког народа у оспореној одлуци, након чега је предмет прослијеђен Уставном суду.

Сагласно Пословнику о раду Уставног суда Републике Српске, Вијеће је, поднеском од 4. јануара 2010. године, свим клубовима делегата конститутивних народа у Вијећу народа и Народној скупштини Републике Српске, доставило на одговор рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа, број: УВ-3/09 од 29. децембра 2009. године.

У образложењу Клуба делегата бошњачког народа које је Вијећу достављено уз оспорену одлуку наводи се да у Стратегији развоја локалне самоуправе у Републици Српској за период 2009-2015. године, супротно члану 97. Устава Републике Српске, допуњеног Амандманом LXXXV, недостаје сегмент који се односи на функционисање и демократичност локалне самоуправе, а то је пропорционална заступљеност конститутивних народа и Осталих у органима једница локалне самоуправе и административним службама, као и у јавним предузећима и јавним установама. Тврде да је општепознато да нема значајнијих позитивних помака у примјени члана 3. Закона о локалној самоуправи који изричито обавезује да се ово питање регулише

статутима и другим општим актима једница локалне самоуправе како би се обезбиједила пропорционална заступљеност у органима скупштине општина – градова и административним службама. С циљем превазилажења уочених недостатака, сматрају да донесена Стратегија треба да садржи одговарајући програм измјена и допуна Закона о локалној самоуправи, статута и других општих аката и успостави систем едукације одборника у скупштинама општина градова и начелника ових институција у циљу имплементације члана 3. постојећег Закона о локалној самоуправи.

Сагласно наведеном, Вијеће је оцијенило да је Клуб делегата бошњачког народа покренуо поступак заштите виталног националног интереса бошњачког народа у оспореној одлуци због повреде виталног интереса утврђеног Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, алинеја један и четири, којим је допуњен члан 70. Устава.

Народна скупштина Републике Српске, доносилац оспорене одлуке, доставила је Суду одговор на рјешење Вијећа о прихватљивости захтјева клуба делегата бошњачког народа у којем се истиче да, у конкретном случају, захтјев за заштиту виталног интереса представља интервенцију у саму Стратегију, која није била предмет усаглашавања пред Заједничком комисијом Народне скупштине Републике Српске и Вијећа народа и није сасавни дио оспорене одлуке, због чега сматрају да нису биле испуњене процесне претпоставке за одлучивање од стране Уставног суда. Надаље, сматрају да захтјев Клуба делегата бошњачког народа за обезбјеђење пропорционалне заступљености конститутивних народа и Осталих у органима јединица локалне самоуправе и административним службама не може бити основ покретања процедуре заштите виталног националног интереса с обзиром на то да је ова обавеза утемељена чланом 97. Устава Републике Српске који је допуњен Амандманом LXXXV, а на адекватан начин разрађена и зајемчена Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 101/04, 42/05 и 118/05), и као таква се и подразумијева.

У поступку одлучивања о меритуму у овом предмету Вијеће је имало у виду следеће:

Чланом 115. став 1. тачке 1. и 2. Устава Републике Српске утврђено је да Уставни суд одлучује о сагласности закона, других прописа и општих аката са Уставом и о сагласности прописа и општих аката са законом, а тачком 1. Амандмана LXXXVIII, којим је допуњен став 2. овог члана, утврђено је да Уставни суд одлучује о сагласности закона, других прописа и општих аката Народне скупштине са одредбама Устава о заштити виталних интереса конститутивних народа.

Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 1. Устава, посљедња алинеја, утврђено је да Срби, Бошњаци и Хрвати, као конститутивни народи, Остали и грађани, равноправно и без дискриминације учествују у вршењу власти у Републици Српској.

Амандманом LXXVII на Устав Републике Српске, којим је допуњен члан 70. Устава, дефинисани су витални национални интереси конститутивних народа на следећи начин:

„остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти;

- идентитет једног конститутивног народа;
- уставни амандамни;
- организација органа јавне власти;
- једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука;
- образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе;
- територијална организација;
- систем јавног информисања;
- и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа“.

Чланом 97. Устава који је допуњен Амандманом LXXXV утврђено је:

„Конститутивни народи и група Осталих ће бити пропорционално заступљени у јавним институцијама у Републици Српској.

Као уставни принцип, таква пропорционална заступљеност ће се базирати на попису из 1991. године, док се Анекс 7. у потпуности не спроведе, у складу са Законом о државној служби Босне и Херцеговине. Овај општи принцип ће се прецизирати ентитетским законом. Ти закони ће утврдити конкретне рокове и регулисаће горе поменути принцип у складу са регионалном етничком структуром ентитета.

„Јавне институције“, као што је то поменуто у горњем тексту, су министарства у Влади Републике Српске, општински органи власти, окружни судови у Републици Српској, као и општински судови у Републици Српској“.

Такође Вијеће је имало у виду да је оспорену Одлуку, број: 01-1000/09 од 22. јуна 2009. донијела Народна скупштина Републике Српске на основу члана 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске и чланова 183. и 187. став 1. и 2. Пословника Народне скупштине Републике Српске – пречишћени текст („Службени гласник Републике Српске“, бр. 79/07), а након разматрања Приједлога стратегије развоја локалне самоуправе у Републици Српској за период 2009-2015. године. Тачком 1. Одлуке Народне скупштине Републике Српске усвојена је Стратегија развоја локалне самоуправе у Републици Српској за период 2009-2015. године, а тачком 2. утврђено је да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Сагласно цитираним одредбама Устава, имајући у виду садржину оспорене одлуке коју је донијела Народна скупштина и наводе из захтјева за покретање виталног интереса Клуба делегата бошњачког народа, Вијеће је цијенило да ли се оспорена одлука односи на виталне националне интересе конститутивних народа дефинисане у Амандману LXXVII на Устав Републике Српске, те да ли је овом одлуком дошло до повреде виталног националног интереса конститутивног бошњачког народа.

Анализирајући структуру и садржину оспорене одлуке, јасно је да оспорена одлука о усвајавању Стратегије развоја локалне самоуправе у Републици Српској за период 2009-2015.

године не садржи обвезујућу правну норму којом се конституишу или обезвређују одређена права, нити садржи правну санкцију за субјекте на које се односи. Неспорно је да се ради о акту којим се изражавају став и гледиште Народне скупштине Републике Српске који се односи на развој и унапређење одређене области, у овом случају локалне самоуправе на простору Републике Српске.

Према томе, извјесно је да се ради о акту којим се усваја стратегија развоја локалне самоуправе у Републици Српској за одређени период и којим се даје подршка процесима децентрализације и реформе локалне самоуправе на принципима Европске повеље локалне самоуправе, дакле о акту који се ни у којем смислу не односи на витални национални интереса било ког народа у Републици Српској, па тако ни конститутивног бошњачког народа.

Надаље, у одредбама из члана 97. Устава Републике Српске, допуњеног Амандманом LXXXV, децидирано је регулисано да се принцип о пропорционалној заступљености остварује кроз ентитетске законе, а што је већ прописано и зајемчено Законом о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 101/04, 42/05 и 118/05).

Цијенећи све напријед наведено, Вијеће је утврдило да се Одлука број: 01-302/09, коју је Народна скупштина Републике Српске изгласала на сједници одржаној 26. фебруара 2009. године, не односи, те тиме и не доводи до повреде виталних националних интереса конститутивних народа дефинисаних у Амандману LXXVII на Устав Републике Српске.

(Рјешење УВ -3/09 од 26. јануара 2010. године)